

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 6 grudnia 2017 r.

Pozycja 267

POSTANOWIENIE z dnia 13 czerwca 2017 r. Sygn. akt Ts 96/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej Sp. z o.o. z siedzibą w P. w sprawie zgodności:

- 1) art. 491² ust. 1 w zw. z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 2171, ze zm.) z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 491² ust. 1 w zw. z art. 54a ust. 1 oraz art. 491² ust. 1 w zw. z art. 26 ust. 1 w zw. z art. 54a ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 2171, ze zm.) z art. 78 w zw. z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 176 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 28 kwietnia 2017 r. (data nadania) Sp. z o.o. z siedzibą w P. (dalej: skarżąca) wystąpiła o stwierdzenie, że art. 491² ust. 1 w zw. z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 2171, ze zm.; dalej: prawo upadłościowe) są niezgodne z art. 45 ust. 1 Konstytucji. Ponadto skarżąca zarzuciła, że art. 491² ust. 1 w zw. z art. 54a ust. 1 oraz art. 491² ust. 1 w zw. z art. 26 ust. 1 w zw. z art. 54a ust. 1 prawa upadłościowego naruszają art. 78 w zw. z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 176 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą. Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z października 2016 r., działając na wniosek samego dłużnika, ogłosił jego upadłość. Obwieszczenie o ogłoszeniu upadłości opublikowano w Monitorze Sądowym i Gospodarczym z października 2016 r. Skarżąca (wierzyciel upadłego) reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła 15 listopada 2016 r. zażalenie na to postanowienie. Postanowieniem z listopada 2016 r. Sąd Rejonowy w B. odrzucił zażalenie. Na to orzeczenie skarżąca złożyła zażalenie. Postanowieniem ze stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w B. oddalił zażalenie.

Postanowienie Sądu Okręgowego zostało doręczone skarżącej 30 stycznia 2017 r.

Zdaniem skarżącej zakwestionowane art. 491² ust. 1 w zw. z art. 26 ust. 1 prawa upadłościowego w zakresie, w jakim nie czynią wierzyciela osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej, który nie zgłosił wniosku o ogłoszenie upadłości, uczestnikiem postępowania w przedmiocie ogłoszenia tej upadłości są niezgodne z art. 45 ust. 1 Konstytucji (prawo do sądu). Ponadto skarżąca zarzuciła, że art. 491² ust. 1 w zw. z art. 54a ust. 1 oraz art. 491² ust. 1 w zw. z art. 26 ust. 1 w zw. z art. 54a ust. 1 prawa upadłościowego przez to, że przyznają wierzycielowi osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej, który nie zgłosił wniosku o ogłoszenie jej upadłości, prawo do zaskarżenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości wyłącznie w części dotyczącej jurysdykcji sądów polskich naruszają art. 78 Konstytucji (zasada zaskarżalności orzeczeń wydanych w I instancji) w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji (prawo do sądu) w zw. z art. 176 ust. 1 Konstytucji (zasada dwuinstancyjności) w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji (zasada proporcjonalności).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, zakwestionować zgodność z Konstytucją przepisów ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo obowiązkach określonych w Konstytucji.

Stosownie do zakwestionowanego art. 26 ust. 1 prawa upadłościowego uczestnikiem postępowania o ogłoszenie upadłości jest każdy, kto złożył wniosek o ogłoszenie upadłości, oraz dłużnik.

Zgodnie z zaskarżonym art. 54a ust. 1 prawa upadłościowego wierzycielowi w terminie tygodnia od dnia obwieszczenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości w Rejestrze, a wierzycielowi, którego siedziba lub miejsce zwykłego pobytu w dniu otwarcia postępowania znajdowały się za granicą, w terminie trzydziestu dni od dnia obwieszczenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości w Rejestrze przysługuje zażalenie na postanowienie o ogłoszeniu upadłości wyłącznie w części dotyczącej jurysdykcji sądów polskich.

Natomiast art. 491² ust. 1 prawa upadłościowego przewiduje, że w sprawach nieuregulowanych w niniejszym tytule przepisy o postępowaniu upadłościowym stosuje się odpowiednio, z tym że przepisów art. 13, art. 21, art. 22a, art. 25, art. 32 ust. 5, art. 36, art. 38, art. 38a, art. 40, art. 74, art. 163, art. 164, art. 307 ust. 1 i art. 361 nie stosuje się.

Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że – jak wynika z uzasadnienia obu orzeczeń wydanych w sprawie skarżącej – zażalenie na postanowienie o ogłoszeniu upadłości dłużnika zostało wniesione przez skarżącą po terminie. Obwieszczenie o ogłoszeniu upadłości opublikowano w Monitorze Sądowym i Gospodarczym z października 2016 r., natomiast zażalenie skarżąca złożyła dopiero 15 listopada 2016 r. Słusznie zatem sąd II instancji podkreślił, że już ta okoliczność była wystarczająca do odrzucenia zażalenia.

Zgodnie art. 370 w zw. z art. 397 § 2 z ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.) sąd pierwszej instancji odrzucił na posiedzeniu niejawnym zażalenie wniesione po upływie przepisanej terminu lub też z innych przyczyn niedopuszczalne, jak również zażalenie, którego braków strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie.

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał, że skarga konstytucyjna jest środkiem ochrony podstawowych praw i wolności zagwarantowanych w Konstytucji. Dlatego też przy rozpatrywaniu skarg konstytucyjnych szczególnie istotne wydaje się zwrócenie uwagi na zabezpieczenie interesów prawnych skarżących. Możliwe jest to jednak dopiero po dochowaniu przez nich choćby minimalnej staranności w trosce o zabezpieczenie tychże interesów. Poziom tej staranności został wyznaczony przez określenie wymogów dopuszczalności wnie-

sienia skargi konstytucyjnej. Trybunał wyjaśniał przy tym, że „skarga ta nie może być wykorzystywana jako instrument służący korygowaniu zaniedbań popełnionych w postępowaniu poprzedzającym jej wniesienie” (zob. postanowienia TK z 16 października 2002 r., SK 43/01, OTK ZU nr 5/A/2002, poz. 77 oraz 17 marca 1998 r., Ts 27/97, OTK ZU nr 2/1998, poz. 20). Skarga konstytucyjna, będąca w istocie zarzutem przeciw prawu, jest *ultima ratio* – ostatnią szansą dochodzenia praw i wolności naruszonych przez zastosowanie przepisu kwestionowanego w skardze. Poza oceną Trybunału Konstytucyjnego muszą zatem pozostawać również te sytuacje, w których utrata prawa do rozpoznania skargi konstytucyjnej następuje w rezultacie uchyleń popełnionych przez skarżącego na wcześniejszych etapach postępowania (zob. postanowienie TK z 3 lipca 2007 r., SK 4/07, OTK ZU nr 7/A/2007, poz. 83).

W związku z powyższym Trybunał stwierdza, że analizowana skarga konstytucyjna jest próbą skorygowania zaniedbań, do których skarżąca doprowadziła na etapie postępowania przed sądem powszechnym. Wątpliwości Trybunału nie budzi bowiem to, że podstawowym źródłem (i przyczyną) odrzucenia zażalenia skarżącej na postanowienie o ogłoszeniu upadłości dłużnika było złożenie środka zaskarżenia po upływie tygodniowego terminu.

Niezależnie od powyższego Trybunał stwierdza, że skarżąca w rzeczywistości kwestionuje ograniczenie podmiotowe i przedmiotowe w określeniu prawa do zaskarżenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Tymczasem badanie postulatów *de lege ferenda* pozostaje poza zakresem kognicji Trybunału Konstytucyjnego.

W związku z powyższym, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 w zw. z art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072), należało odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej z powodu oczywistej bezzasadności zarzutów.

Ze względu na odmowę nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej nie zasługiwał na uwzględnienie wniosek o wydanie postanowienia tymczasowego w sprawie zawieszenia wykonania postanowienia Sądu Rejonowego w B. z października 2016 r. o ogłoszeniu upadłości – dłużnika skarżącej.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.